

Tworzenie prawidłowego środowiska w domu i szkole.

Wskazówki, co robić:

- Otwarcie uznawaj problemy z mową dziecka w sposób akceptujący i spokojny, podkreślając, że sytuacja jest tylko tymczasowa;
- Zapewnij dziecko, że mówienie będzie dla niego łatwiejsze, jeżeli tylko będzie robiło wszystko powoli i próbowało włączać się do rozmowy małymi krokami;
- Jeżeli uznasz za stosowne, odwiedź dziecko w domu, aby zbudować kontakt w spokojnym środowisku;
- Zachęcaj do komunikowania się w spokojnej atmosferze, bez wywierania presji na dziecko, aby mówiło, np. poprzez ciepłe odpowiadanie na próby komunikacji przez gesty i odpowiadanie, tak jakby dziecko coś powiedziało;
- Upewnij się, że dziecko siedzi i pracuje z dziećmi, z którymi rozmawia poza szkołą;
- Wprowadź alternatywne formy komunikacji (np. wskazywanie, trzymanie obrazka, używanie tablicy suchościeralnej) jako tymczasową odskocznnię, gdy dziecko ma trudności z mową (np. podczas zabaw w kółku, nauki czytania i pisania oraz zajęć z matematyki);
- Włącz zajęcia z całą klasą lub mniejszą grupą, które nie wymagają mówienia, dając to jasno do zrozumienia przed zajęciami;
- Zaproś rodziców do wzięcia udziału w zajęciach klasowych, aby ułatwić młodszym dzieciom rozmawianie w szkole;
- Zachęcaj rodziców do zapraszania kolegów z klasy do domu po szkole i w czasie wakacji;
- Odpowiednio wcześniej przygotuj dobrze dziecko do zmian i przejść, poprzez zdjęcia, odwiedziny i obrazkowe rozkłady zajęć;
- Zapewnij dziecko, że nie wybierzesz go do odpowiedzi na pytanie, czytania na głos lub demonstrowania czynności, chyba że da ci znać, że chce być wybrane;
- Zajmij dziecko na osobności w kącie klasy lub innym pomieszczeniu. Omów zadanie i zadawaj pytania bardziej samemu sobie, niż dziecku. Taka sytuacja daje dziecku możliwość, nie wymóg przyłączenia się, np. „Hmm, zastanawiam się, gdzie to powinno się znaleźć?”; „Popatrz na to! Chyba też masz takie samo, prawda?”;
- Wyznaczaj zadania, które zapewniają możliwości przemówienia w sytuacjach, które dziecko może uznać za mniej zagrażające, np. „Czy mógłbyś zabrać [imię nowego dziecka] do wieszaków i pokazać jej, gdzie ma położyć swój worek na wf?”; „Zabierz Mamusię na korytarz i pokaż jej modele, które przygotowaliśmy do złożenia”, „Proszę pomóż [imię mniej sprawnego dziecka] posprzątać – on nie jest pewny, co powinien zrobić”;
- Czynnie wspieraj przyjaźnie z innymi dziećmi, upewniając się, że rówieśnicy nie naciskają, aby dziecko mówiło i rozumieją, że on lub ona zaczyna mówić w swoim czasie;
- Używaj pacynek, masek, zabawek sterowanych głosem i nagrań dźwiękowych, aby pomóc w zmniejszaniu strachu przed mówieniem;
- Przy sprawdzaniu listy pozwól na podnoszenie rąk przez dzieci. Włącz całą klasę w aktywność lub spytaj „Czy [imię każdego z dzieci] jest obecna/y?”, tak aby klasa mogła jednogłośnie odpowiedzieć;
- Upewnij się, że krewni, nauczyciele na zastępstwie, pracownicy stołówki i placu zabaw rozumieją potrzeby dziecka i przyjmują wspólne, zgodne podejście.

Wskazówki, czego nie robić:

- Nie czuj się zraniony lub urażony, kiedy dziecko milczy;
- Nie błagaj, nie przekupuj i nie prowokuj dziecka, aby mówiło. Nie okazuj również, jak ważne jest dla ciebie to, aby usłyszeć, jak mówi;
- Nie zadawaj bezpośrednich pytań, które wywierają presję na dziecko, szczególnie kiedy inni się przyglądają i czekają na odpowiedź;
- Nie patrz bezpośrednio na dziecko po zapewnieniu mu okazji do odezwania się;
- Nie przewiduj każdej potrzeby dziecka;
- Nie zwracaj specjalnej uwagi na milczenie dziecka. Zamiast tego nagradzaj starania komunikowania się, pomagaj lub bierz udział w jakiegokolwiek formie komunikowania się, jaką wybierze dziecko.

Tłumaczenie: Małgorzata Batowska